



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### Idea Theologiæ Specvlativæ

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

V. De Persona Filii.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-38884**



*Ubi nota 1.* Rationem ingeniti non consistere in aliquo positivo illud enim esset aut quid absolutum, & sic omnes personæ essent ingenitæ, aut relativum, & ita plures essent in Deo relationes reales quam quatuor, quod repugnat. Itaque esse ingenitum de formali dicit meram negationem, videlicet processionis ab alio, non tantum actualis, sed etiam possibilis.

*Nota 2.* Fundamentum dictæ negationis in Patre non esse quid absolutum, propter rationem allaram, sed aliquam relationem in Patre existentem, quæ alia esse nequit quàm paternitas; cum spiratio activa sit communis Filio, & quinta relatio admitti non debeat.

## CAPIT V.

*De Persona Filii.*

**R**ESOLUTIO I. *Ratio Filii propriè convenit alicui personæ divinæ, & Verbum est nomen personale proprium Filii, dicitque respectum aliquem ad creaturas.* ]  
PRIMA PARS probatur ex dictis, nam in Deo est propriè Pater, idque in ordine ad aliquam personam divinam, ergo & Filius, juxta illud primæ Ioan. 5. Ut cognoscamus verum Deum, & simus in vero Filio ejus, hic est verus filius; quod ita intellige, ut in Deo sit verus Filius ab æterno, sicut & verus Pater, ut colligitur ex verbis illis Symboli Niceni, Et ex Patre natum ante omnia sæcula, hacque ratione suadetur, nam hæc filiatio dicit habitudinem ad principium generans per intellectum; sicut autem Pater est ab æterno, & ab æterno intelligit, ita ab æterno producit Verbum, seu filium.

*Secundapars* ostenditur contra Durandum, tum ex illo 1. Ioan. 5. Tres sunt qui testimonium dant in cælo, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus. Tum quia cum Filius procedat ut terminus intellectionis, dubitari non potest, quin procedat ut Verbum, idque ab æterno; cumque talis processio nequeat competere  
Patri,



Patri, ut pote improducto; aut Spiritui sancto, eò quòd procedit per voluntatem, hinc fit ut propria ratio Verbi soli Filio competat.

*Interdum* tamen contingit, sumpto nomine Verbi improprie & metaphoricè, illud dici essentialiter, ut dum quaritur, quidnam beati videant in Verbo, id est, in ipsa essentia divina, ex vi claræ visionis ipsius: ea enim non est proprie Verbum, sed per aliquam similitudinem, quatenus repræsentat creaturas, quas eminenter continet.

\* *Contingit* etiam aliquando, ut Spiritus sanctus dicatur Verbum Filii, quod intelligendum est de verbo improprie, quatenus Filium nobis manifestat: sicut Verbum externum manifestat conceptum internum.

*Nota*, etsi intellectio in Deo sit essentialis, verbum tamen esse notionale, quia significat terminum productum per intellectiõnem, & à persona producente realiter distinctum. Neque dicas etiam ipsam intellectiõnem procedere à persona intelligente, hoc enim verum non est, nisi secundum conceptum nostrum, cum à parte rei in Deo intellectio à persona intelligente non distinguatur.

*Tertia pars probatur*, nam Verbum est expressa similitudo eorum quæ intelliguntur. At Pater æternus non solum se intelligit, sed etiam creaturas, ergo per intellectiõnem producit Verbum non tantum sui repræsentativum, sed etiam creaturarum, unde oritur quædam habitudo repræsentantis ad objectum repræsentatum, quæ est rationis: cum tamen relatio Verbi ad personam dicentem sit realis. Neque Verbum repræsentat tantum creaturas, sed etiam essentiam divinam, & tres personas, cum hoc totum à Patre comprehendatur: & consequenter dicit respectum ad illa omnia, qui quidem respectus non est tantum rationis, quatenus Verbum repræsentat seipsum, & essentiam cum qua perfecte identificatur, sed etiam quatenus repræsentat Patrem,  
& Spi-



& Spiritum sanctum, eò quòd essentia divina, quæ est Verbo ratio repræsentandi, ab illis personis non distinguitur.

RESOLUTIO II. *Verbum divinum procedit ex cognitione divina essentia, omniumque personarum divinarum.* PRIOR PARS PROBATUR, nam Verbum ex vi suæ generationis, procedit ut simile Patri, modo intelligibili, ergo procedit ex cognitione essentia Patris: siquidem Pater non dicitur producere sibi simile, modo intelligibili, nisi quatenus seipsum, adeoque suam substantiam intelligendo, producit sui similitudinem. *Confirmatur*, nam intellectiois paternæ primarium objectum est essentia divina, ergo Verbum divinum debet saltem procedere ex cognitione illius: imò cum Verbum sit infinite perfectum in ratione Verbi, procedere debet ex cognitione comprehensiva divinæ essentia adeoque ex cognitione omnium attributorum communium.

*Secundapars* ostenditur ex jam dictis, nam Verbum procedit ex perfectissima comprehensione divinæ essentia: Non potest autem comprehendi divina essentia, nisi cognoscantur relationes personales, quæ aut sunt de essentia illius, aut ut minimum summè cum illa identificantur; quare Verbum procedit non tantum ex cognitione divinæ essentia, sed etiam omnium personarum.

*Confirmatur*, nam cum Verbum essentialiter producat per intellectioem, profecto per eandem formaliter intellectioem qua producit Verbum, Pater percipit eas omnes veritates, quas Verbum dicit & exprimit: at Verbum divinum cum sit infinitum in ratione Verbi, necessario exprimit omnes veritates, eas saltem quæ habent absolutam necessitatem, quæque spectant ad Deum unum & trinum, idque modo perfectissimo, nempe intuitivè, & comprehensivè; ergo Verbum divinum postulat procedere formaliter ex intellectioem qua Pater cognoscit, non tantum essentiam divinam, sed etiam

tres



tres personas, idque intuitivè, & comprehensivè.

*Nota 1.* Ex eo quòd Pater ex cognitione Verbi producat Verbum, non sequi quòd Verbum simpliciter supponat seipsum, adeoque sit prius, & posterius seipso, sed tantum quòd secundum rationem sit prius in esse objectivo, quàm in esse reali. Neque hinc colligas Verbum non procedere ex cognitione intuitiva sui ipsius; Hoc enim falsum est, tum quia inter Patris cognitionem, & existentiam Verbi, nulla intercedit prioritas durationis, tum quia, quamvis non simul existerent, satis esset ad cognitionem intuitivam, quòd Patris cognitio terminaretur ad existentiam Verbi aliàs futuram. Quemadmodum ut Deus dicatur ab æterno videre futura intuitivè, sufficit quòd ea videat secundum realem existentiam quam aliquando habitura sunt.

*Nota 2.* Neque hinc sequi Verbum procedere à seipso, quia quòd procedit per intellectum, non procedit per omne objectum intellectus, sed tantum per illud quòd unitur intellectui per modum principii activi, ad producendam cum illo intellectionem: quo modo non unitur Verbum ad productionem sui ipsius cum pro eo signo non existat, etsi videatur à Patre ut existens; non enim cognoscitur ut existens nisi pro sequenti signo. Unde etiam patet Verbum non posse dici imaginem sui ipsius, aut Spiritus sancti, etsi ex utriusque cognitione procedat.

\* *Dices,* imago Regis non pendet à Rege, secundum esse reale illius, sed tantum secundum esse intentionale, quòd habet in mente pictoris. Similiter ergo ut Verbum sit Spiritus sancti imago, satis erit quòd Pater intelligendo Spiritum sanctum producat Verbum illius expressivum. *Respondeo* non sequi, siquidem Rex per sui speciem, receptam in mente pictoris, habet se veluti principium concurrans ad efformationem suæ imaginis: qua simili ratione non influit Spiritus sanctus ad productionem Verbi.

RESO-



**RESOLUTIO III.** *Verbum divinum procedit ex cognitione creaturarum possibilium.* ] HOC colligitur ex dictis. Nam Verbum divinum per se procedit ex notitia comprehensiva divinæ essentiæ, ad quam requiritur comprehensio potentiæ divinæ, atque adeo rerum quæ sub illam cadunt, seu quæ sunt possibles. Unde hæc ratio concludit, cognitionem rerum possibilium non tantum requiri materialiter ad productionem Verbi, sed etiam formaliter: quia cum Verbum sit infinite perfectum in ratione Verbi, postulat procedere per cognitionem infinite perfectam, adeoque comprehensivam.

*Nota 1.* Verbum cum sit Deus, adeoque ens per essentiam, prius esse à parte rei rebus possibilibus: quia hæc non sunt entia nisi per participationem: & ex eo quòd verbum producat ex cognitione creaturarum possibilium, tantum sequi, quòd juxta nostrum imperfectum concipiendi modum sit illis posterius: sicut ob similem rationem est posterius, juxta conceptum nostrum essentia divina, cum qua tamen perfecte identificatur.

*Nota 2.* Quòd si nulla creatura esset possibilis, Verbum quòd ex hypothesi illa impossibili procederet à Patre, non esset ejusdem rationis saltem adæquate, ac verbum jam existens: eo quòd non esset expressivum creaturarum. Neque quòd Verbum in dicto casu nullam creaturam ut possibilem repræsenteret, ex eo oriretur quòd Pater intelligens indigeret creaturis tanquam objecto motivo, ut eas Verbo suo exprimeret, sed ex eo quòd ipsa essentia divina non potest movere ad intelligendum ut possibile, id quòd tale non est.

**RESOLUTIO IV.** *Verbum divinum non procedit ex cognitione creaturarum existentium.* ] **PROBATUR,** nam Verbum secundum totam productionem suam, est ens absolute necessarium; at non esset, si produceretur etiam ex notitia creaturarum aliquando existentium, ut sic: quia cum talis notitia potuerit non esse



esse in Deo, potuit Verbum non ex ea procedere; atque adeò quoad suam processionem aliqua ex parte mutari, quod dici non potest. *Confirmatur*, nam cum productio Verbi sit necessaria, ea est prior scientia visionis, quæ est libera.

*Nota 1.* Ut Deus se comprehendat, non requiri absolute quod cognoscat futura: se enim perfectissime comprehenderet, etsi nihil decrevisset producere; sufficit ergo, quod perfecte penetret suam potentiam, & quicquid per illam potest producere.

\* *Dices*, hoc verum esse absolute, ex hypothesi tamen quod aliquid sit futurum, Deus nequit perfecte se comprehendere, quin illud cognoscat: adeoque Verbum debet procedere ex illius cognitione. *Respondet* hoc posterius non sequi, quia prius est quod Verbum generetur, quam quod res aliqua sit futura, ex dictis.

*Nota 2.* Verbum non representare futura actu, & formaliter ex vi suæ processionis, sed tantum remote, & veluti radicaliter; quatenus recipit scientiam infinite representativam, quæque proinde ex se, sine additione novæ perfectionis representat futura, statim atque vi decreti futura sunt. Ex dictis autem collige, Verbum non procedere ex cognitione futurorum sub conditione, quia ejusmodi cognitio simpliciter potuit non esse in Deo.

\* *Nec refert* quod scientia conditionata non supponat decretum liberum, actu in Deo existens, & ex eo capite nihil repugnare videatur, quo minus possit concipi in Deo, in quocunque signo aternitatis, adeoque ante generationem Verbi, ad modum scientiæ naturalis, & necessariæ: aliunde enim supponit objecti sui veritatem, quæ cum simpliciter sit contingens, & potuerit non esse; hinc fit, ut Verbi divini generatio in illius cognitionem, etiam partialiter reduci non possit.